

T.a.v.: Parlementaire enquêtecommissie Aardgaswinning Groningen
Tweede Kamer der Staten-Generaal

Betreft: **Aardgaswinning Groningen veroorzaakt existentiële crisis bij inwoners**
7 september 2022, Amsterdam

Geachte Kamerleden van de enquêtecommissie Aardgaswinning Groningen,

Uit het eerste deel van de openbare verhoren bleek pijnlijk duidelijk dat Groningers weinig hoop hebben op een goede afloop. Zeker als het gaat om de erkenning van het menselijk en existentieel leed dat is veroorzaakt door (de afhandeling van) de aardgaswinning, is het wantrouwen in de overheid groot. Als commissie richt u zich op waarheidsvinding en welke lessen daaruit te trekken zijn. Er is echter meer nodig: het herstel van vertrouwen door expliciete erkenning van het leed van de Groningers, en naast praktische en financiële hulp ook geestelijke hulp. Het is immers duidelijk dat de scheuren niet alleen in de huizen, maar ook in de mensen zitten. De getroffensten van de aardbevingen zijn jarenlang met desinteresse en wantrouwen benaderd. Ze voelen zich niet gezien en gehoord, ervaren een gebrek aan menselijkheid en stellen zich als gevolg hiervan vragen bij de zin van hun leven en hoe ze dat verder vorm moeten geven. Kortom: er is sprake van een existentiële crisis. Samen met geestelijk verzorgers werkzaam in het aardbevingsgebied brengen wij dit onder de aandacht.

Daarom vragen wij u, als commissie, concreet om de volgende twee zaken:

1. Neem in uw aanbevelingen op om geestelijke verzorging voor inwoners van het aardbevingsgebied structureel te maken, en niet langer uitsluitend tijdelijk.

Geestelijk verzorgers zijn professionals die begeleiding, hulpverlening en advisering bieden bij zingevingsvragen en levensbeschouwing. Niet alleen in Groningen, maar door heel het land. Voor mensen in Groningen is geestelijke verzorging op dit moment slechts tijdelijk beschikbaar. De geestelijk verzorgers voeren gesprekken met de gedupeerden die al jaren in slepende procedures zitten en worstelen met zingeving. Met meer en structurele geestelijke verzorging kan de druk op de zorg worden verlicht: mensen ervaren meer rust en minder angst na gesprekken met een geestelijk verzorger. Ze hebben een positievere kijk op het leven, voelen zich beter en gebruiken minder medicijnen. Het werk van de geestelijk verzorgers draagt bij aan de veerkracht, veiligheid en het vertrouwen van mensen en de samenleving.¹ Precies die gebieden waar op dit moment veel Groningers problemen ervaren.

In de verzamelbrief Wet langdurige zorg (Wlz) (6 juli 2022) en de brief extra middelen Groningen (20 mei 2022) zien we dan ook dat het belang en de toegevoegde waarde van geestelijke verzorging voor

¹ De werking van geestelijke verzorging blijkt uit verschillende onderzoeken, zoals:

Kevern P, Hill L. 'Chaplains for well-being' in primary care: analysis of the results of a retrospective study. Prim Health Care Res Dev. 2015 Jan;16(1):87-99. doi: 10.1017/S1463423613000492. Epub 2014 Jan 22. PMID: 24451684.

Macdonald, G. (2017). The efficacy of primary care chaplaincy compared with antidepressants: A retrospective study comparing chaplaincy with antidepressants. Primary Health Care Research & Development, 18(4), 354-365. doi:10.1017/S1463423617000159

Snowden, A., Gibbon, A., & Grant, R. (2019). What Is the Impact of Chaplaincy in Primary Care? The GP Perspective. Health and Social Care Chaplaincy, 6(2), 200-214. <https://doi.org/10.1558/hssc.34709>

mensen in het aardbevingsgebied erkend wordt door het Rijk. We herkennen er een beleid in dat rekening houdt met existentiële zorg als onderdeel van de gezondheid en het welzijn van mensen. De ondersteuning van geestelijke verzorging in de aardbevingsregio is echter afhankelijk van tijdelijke financiering en de voortzetting ervan is onzeker. Terwijl de mensen in Groningen juist behoefte hebben aan stabiliteit en échte ondersteuning. Deze existentiële crisis vraagt om langdurige aandacht en zorg: niet alleen tijdens het hoogtepunt van de ramp, maar ook op langere termijn. Om de continuïteit te waarborgen **vragen wij uw commissie om in uw aanbevelingen op te nemen dat geestelijke verzorging ook op structurele ondersteuning moet kunnen rekenen.**

2. Erken als commissie in uw rapportage expliciet het aangedane leed, en dat dit een existentiële crisis betreft.

Het leed van de bewoners van het aardbevingsgebied is na tien jaar niet langer te repareren met alleen een schadevergoeding. Mensen voelen zich machteloos, depressief, niet gehoord, niet gekend en tegen elkaar uitgespeeld na jaren van slepende overheidsprocedures en ongelijke of ongelijktijdige behandeling. De getroffen mensen hebben met elkaar gemeen dat ze vragen zijn gaan stellen over de eigen regie op het leven, over het vertrouwen in de ander en het systeem, of zelfs over de zin van het leven: er is sprake van een existentiële crisis. De politiek moet dit erkennen, voordat straks dezelfde fouten als in de toeslagenaffaire worden gemaakt en een hele groep mensen voorgoed hun vertrouwen in zichzelf, anderen en de overheid verliest.

Expliciete erkenning en adressering van het existentiële leed is cruciaal om op de lange termijn bewuste beleidskeuzes te kunnen maken over herstel en de benadering van mensen door de overheid. Uw huidige onderzoekswerk kan een belangrijke bijdrage leveren in het erkennen van de willekeur van de overheid, de gevoelde desinteresse van instanties, volksvertegenwoordigers en de rest van het land. **Op de korte termijn zou erkenning in uw rapportage een essentiële stap zijn bij het terugwinnen van vertrouwen door te zorgen dat de slachtoffers zich, naast alle procedures, gezien en erkend voelen.**

Indien uw commissie behoefte heeft aan raadpleging of extra informatie staan wij daar uiteraard zeer voor open. Wij rekenen op uw inzet voor Groningen en vernemen graag van u.

Met vriendelijke groet,

Robbert Bodegraven
Directeur Humanistisch Verbond

HVMANISTISCH
VERBOND